

แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา การบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ

พล.ร.ท.เดชา อยู่พรต
ผู้อำนวยการโรงเรียนนายเรือ

บทความนี้เป็นบทความย่อเอกสารวิจัยนักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกัน
ราชอาณาจักร ภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ ๑ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗
ลักษณะวิชา การทหาร

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทางการศึกษาของคนในประเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการพัฒนา เพราะการพัฒนาคนให้ได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

การจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบัน นอกจากกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยแล้วยังมีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งได้แก่ กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น โดยแต่ละหน่วยงานจะดำเนินการจัดการศึกษาตามความจำเป็น และความต้องการของหน่วยงาน หรือองค์กรซึ่งเรียกว่าเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทาง

การจัดการศึกษาเฉพาะทางเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งแตกต่างจากการผลิตบัณฑิตของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยที่เป็นการผลิตแบบเน้นปริมาณ (Mass Product) แต่การจัดการศึกษาเฉพาะทาง เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณลักษณะเฉพาะ (Unique) โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะวิชาชีพเฉพาะทางตามความต้องการของหน่วยงาน หรือองค์กรที่ต้องการใช้งาน ซึ่งรัฐเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเฉพาะทางจึงได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๑ ว่า “กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงาน ของรัฐอาจจัดการศึกษาเฉพาะทาง ตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึง นโยบาย และมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๔)

โรงเรียนนายเรือ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางของกองทัพเรือ มีหน้าที่ให้การศึกษ ฝึก และอบรมนักเรียนนายเรือด้านวิทยาการ วิชาทหาร จริยศึกษา และพลศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพเรือ ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่นายทหารสัญญาบัตรชั้นผู้น้อยในระยะแรกได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมประจำใจ มีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ สืบทอดแบบธรรมเนียมประเพณีของทหารเรือ เกิดทุนและยึดมั่นใน ชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (โรงเรียนนายเรือ พุทธศักราช ๒๕๔๕)

ตลอดระยะเวลาเกือบ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา ตรีเรียนนายเรือได้ผลิตนายทหารสัญญาบัตรที่มีความรู้ความสามารถให้กับกองทัพเรือและประเทศชาติมาแล้วมากมาย แต่อย่างไรก็ดีโรงเรียนนายเรือในฐานะสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การรักษามาตรฐานผลผลิตการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศตามพระราชบัญญัติกำหนดวิถียฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พุทธศักราช ๒๕๓๓ ที่ให้สภาคการศึกษาวิชาทหารคำนึงถึงมาตรฐานทั่วไปที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดสำหรับสถาบันอุดมศึกษา และตามข้อบังคับแห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ในหมวด ๖ ว่าด้วยเรื่องมาตรฐาน และการประกันคุณภาพ การศึกษา

จากผลการวิจัยประเมินคุณภาพการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนายเรือ การติดตามและประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรือในระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมาพบว่า การบริหาร การศึกษา ของโรงเรียนนายเรือ ยังมีอุปสรรคข้อขัดข้องที่สมควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่องของปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนายเรือ การพัฒนานักเรียนนายเรือ การปกครองบังคับบัญชาและปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทหาร การเรียน การสอน / การฝึกและศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการ ซึ่งกองทัพเรือเห็นความสำคัญที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนนายเรืออย่างเป็นรูปธรรม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนนายเรือขึ้น (พุทธศักราช ๒๕๔๖) จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไปอย่างตรงจุด และเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนนายเรือได้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีคุณภาพมาตรฐานสูงทัดเทียมกับมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาของประเทศอย่างต่อเนื่องตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานภาพ และปัญหาอุปสรรคในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ
๒. เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๑. ทำการศึกษาสถานภาพและปัญหาอุปสรรคในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา (พุทธศักราช ๒๕๔๒ – ๒๕๔๖)

๒. เสนอแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ ในช่วงระยะเวลาอีก ๕ ปีข้างหน้า (พุทธศักราช ๒๕๕๗ – ๒๕๕๑)

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการศึกษาวิจัยโดยอาศัยเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) และเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร / ตำราทางวิชาการ ข้อมูลสถิติตัวเลขของทางราชการและรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

สถานภาพและปัญหาอุปสรรคในการบริหารการศึกษาขอโรงเรียนนายเรือ

๑. ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ โรงเรียนนายเรือขาดแผนพัฒนาระยะปานกลางและระยะยาว

๑.๒ โครงสร้าง และอัตรากำลังพลไม่สอดคล้องกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และระบบการบริหารขาดความคล่องตัว

๒. ด้านการเรียนการสอน / การฝึกและศึกษา

๒.๑ คุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ทั้งหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพทหารเรือ และภาคปฏิบัติยังไม่ดีเท่าที่ควร

๒.๒ ขาดระบบการประเมินผลหลักสูตรที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

๒.๓ คุณวุฒิอาจารย์ประจำมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา

๒.๔ ขาดระบบการประเมินผลการสอนของครู อาจารย์ และผลงานผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

๒.๕ ขาดการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน (Action Research)

๒.๖ ผู้สำเร็จการศึกษา ขาดความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาเขียน การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และการใช้ภาษาพูด เป็นต้น

๓. ด้านการปกครองบังคับบัญชา และปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทหาร

๓.๑ วิธีการและผู้ดำเนินการ / นายทหารปกครอง ยังมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร

๓.๒ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และคู่มือในการปกครองนักเรียนนายเรือ ยังล้าสมัย และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๓.๓ โรงเรียนนายเรือ ไม่สามารถคัดเลือกนายทหารปกครองที่มีคุณภาพเหมาะสมได้เอง

๓.๔ ผู้สำเร็จการศึกษา ยังต้องการการพัฒนาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง การตรงต่อเวลา ความอดทน มีสติรอบคอบและการเป็นผู้นำ

๔. ด้านการพัฒนานักเรียนนายเรือ

๔.๑ ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาขาดประสิทธิภาพ

๔.๒ การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง และพัฒนานักเรียนนายเรือยังไม่ชัดเจนเป็นระบบ

๕. ด้านปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนายเรือ

๕.๑ เครื่องคอมพิวเตอร์ / วัสดุอุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้มีไม่เพียงพอ

๕.๒ หนังสือ ตำรา วารสาร ที่มีคุณภาพมีไม่เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐาน

สถาบันอุดมศึกษา

๕.๓ อุปกรณ์ / เครื่องช่วยการศึกษา และสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ

๕.๔ อาคารสถานที่ / ห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ

ยังไม่เพียงพอ

๕.๕ งบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องช่วยการศึกษา และหนังสือมีไม่เพียงพอ

๕.๖ ขาดระบบการซ่อมบำรุงที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ (ช่วงปี พุทธศักราช ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑)

๑. ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ ทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนนายเรือระยะปานกลาง (๕ ปี)

๑.๒ ปรับปรุงโครงสร้างให้เหมาะสมกับการกิจในฐานะสถาบันอุดมศึกษา และระบบการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัวทันสมัย

๑.๓ นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ มาเป็นเครื่องมือในการบริหารการศึกษา โดยให้มีการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานตามระบบ

๒. ด้านการเรียนการสอน / การฝึกและศึกษา

๒.๑ จัดทำระบบ / แผนการจัดการและบรรจุครู - อาจารย์ให้มีคุณวุฒิได้สัดส่วนตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา

๒.๒ จัดให้มีระบบการประเมินผลการสอนของครู - อาจารย์ และผลงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓ จัดให้มีระบบการประเมินผลหลักสูตรการศึกษา ภาคทฤษฎี และการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๒.๔ จัดให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน / การฝึก และศึกษาให้มีคุณภาพ

๒.๕ ปรับปรุงกระบวนการฝึก และศึกษาให้สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านการใช้ภาษาเขียน การคิดวิเคราะห์ การใช้ภาษาพูด การมีระเบียบแบบแผนในการทำงาน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

๓. ด้านการปกครองบังคับบัญชาและปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทหาร

๓.๑ จัดทำระบบ / แผนการจัดหา และบรรจุนายทหารปกครองให้เพียงพอ และมีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการ

๓.๒ พัฒนารูปแบบวิธีการปกครอง และปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทหารที่เหมาะสม และก่อให้เกิดวินัยในตนเองอย่างแท้จริง

๓.๓ ปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ให้เหมาะสม ทันสมัย และจัดทำคู่มือในการปกครองและปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทหารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๓.๔ พัฒนาการปกครอง และปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทหารให้นักเรียนนายเรือ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ตรงต่อเวลา มีความอดทน มีสติรอบคอบ และมีความเป็นผู้นำ

๔. ด้านการพัฒนานักเรียนนายเรือ

๔.๑ กำหนดหลักการ และแผนงานในการพัฒนา นักเรียนนายเรือให้มีความเจริญงอกงามครบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๔.๒ ปรับปรุง / จัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนในทุกด้านทั้งด้านการฝึกศึกษา ปัญหาส่วนตัว ครอบครัว และสุขภาพกายใจ

๔.๓ กำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม / ชมรมที่หลากหลายเพื่อปลูกฝังและพัฒนา นักเรียนนายเรือในทุกด้านที่เป็นระบบชัดเจน

๕. ด้านปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนายเรือ

๕.๑ กำหนดแผนงานในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ / วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ

๕.๒ กำหนดแผนงานในการจัดหาหนังสือ ตำรา และวารสารในห้องสมุดที่มีคุณภาพให้เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา

๕.๓ กำหนดแผนงานในการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อการศึกษาให้เพียงพอและมีคุณภาพดี

๕.๔ จัดระบบการซ่อมบำรุง อุปกรณ์ เครื่องมือ และอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๖. แนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติ

๖.๑ จัดให้มีการประเมินผลย่อยการปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาในทุก ๖ เดือน

๖.๒ จัดให้มีการประเมินผลรวมสรุปทุกปี เมื่อครบกำหนดในปีสุดท้ายว่า มีการปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาครบถ้วนหรือไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

๑. โรงเรียนนายเรือ ควรดำเนินการดังนี้

๑.๑ จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนนายเรือระยะปานกลาง (๕ ปี) โดยคำนึงถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือเป็นหลักให้มีรายละเอียดของแผนย่อยครอบคลุมทุกหัวข้อของแนวทางในการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือได้อย่างต่อเนื่อง ตรงจุด

๑.๒ จัด / ปรับแผนการปฏิบัติงานประจำปี พุทธศักราช ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑ ให้สอดคล้องและตอบสนองกับแผนพัฒนาโรงเรียนนายเรือที่จัดขึ้น

๑.๓ จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ ทั้งการประเมินผลย่อย (ทุก ๖ เดือน) และการประเมินผลรวมสรุป (ทุกปี) เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตาม และกำกับดูแลการดำเนินงานตามแผน / แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารการศึกษาของโรงเรียนนายเรือให้บรรลุวัตถุประสงค์

๒. กองทัพเรือ ควรสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของโรงเรียนนายเรือ ดังนี้

๒.๑ สนับสนุนการปรับโครงสร้าง และอัตรากำลังพลของโรงเรียนนายเรือให้เหมาะสมกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

๒.๒ สนับสนุนแผนการจัดหา และบรรจุครู อาจารย์ของโรงเรียนนายเรือให้มีคุณสมบัติได้สัดส่วนตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา

๒.๓ สนับสนุนแผนการจัดหา และบรรจุนายทหารปกครองของโรงเรียนนายเรือให้เพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการ

๒.๔ สนับสนุนงบประมาณตามแผนงานในการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง และพัฒนานักเรียนนายเรือในทุกด้าน

๒.๕ สนับสนุนงบประมาณตามแผนงานในการจัดหาปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนายเรือ อันได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือ ตำรา อุปกรณ์ / สื่อการศึกษา และอาคารสถานที่ให้เพียงพอ